

Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích Přírodní vědy

Acta Musei Bohemiae Meridionalis in České Budějovice – Scientiae naturales

Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy	48	123 – 129	2008
---	----	-----------	------

Černýš hřebenitý (*Melampyrum cristatum* L.) v jižních Čechách

Melampyrum cristatum in South Bohemia

Milan ŠTECH¹⁾, Václav CHÁN²⁾, Martin LEPSÍ³⁾, Petr LEPSÍ⁴⁾, Radim PAULIČ²⁾,
Ladislav REKTORIS⁵⁾, Milan SOUKUP²⁾

¹⁾ Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích,

²⁾ Jihočeská pobočka České botanické společnosti při AV ČR, České Budějovice,

³⁾ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích,

⁴⁾ Správa CHKO Blanský les, ⁵⁾ Správa CHKO Třeboňsko

Abstrakt. *Melampyrum cristatum* je významný, vzácný a kriticky ohrožený druh jihočeské květeny. Pouze tři z devíti historických lokalit se podařilo terénním výzkumem ověřit. Recentně existující lokality se nacházejí u obce Čakovec v Budějovické pánevi, obce Přeseka v Třeboňské pánvi a u obce Hořice na Šumavě v Českokrumlovském Předšumaví. Hlavní biotopy druhu v jižních Čechách jsou hráze rybníků, okraje lesů a křoviny. Druh je ohrožen především eutrofizací a expansí dřevin v krajině. V článku jsou podrobně popsány historické údaje a aktuálně ověřené lokality, je přiložena fotografie druhu a mapka rozšíření v jižních Čechách.

Klíčová slova: Česká republika, floristické záznamy.

Abstract. *Melampyrum cristatum* is a significant, rare and critically endangered species in the South Bohemian flora. Only three of nine historically known localities were rediscovered base on recent field research. The verified localities are situated close to Čakovec village in the Budějovická pánev basin, Přeseka village in the Třeboňská pánev basin and Hořice na Šumavě village in the Českokrumlovské piedmont of the Bohemian Forest. The common habitats of the species in South Bohemia are pond damps, margin of woods and scrubs. The main threat to the species stems from eutrofisation of the country and forest and scrub expansion on the localities. Detailed description of verified and historical localities, photographs of the species and the distribution map in South Bohemia are given.

Key words: Czech Republic, floristic records.

Úvod

V letech 2006–2007 jihočeská pobočka České botanické společnosti v rámci projektu kolektivní revize historických lokalit velmi vzácných jihočeských rostlin sledovala druh *Melampyrum cristatum*. Druh byl v Komentovaném červeném seznamu jižní části Čech (CHÁN 1999) zařazen do kategorie nezářezných druhů, avšak již v roce 2001 nalezla A. Vydrová zcela novou lokalitu (VYDROVÁ 2002) a ukázalo se, že druh stále roste i na Třeboňsku. Avšak o výskytu na některých dalších historických lokalitách nebylo nic známo a právě na dlouhou dobu neověřované a potenciálně existující historické lokality se soustředilo úsilí pracovníků pobočky v minulých dvou letech.

Metodika

Nomenklatura taxonů je sjednocena podle práce KUBÁT et al. (2002). Lokality jsou zařazeny do fytochorionů (SKALICKÝ 1988) a do mapovacích polí o velikosti čtvrtiny základního pole (kvadrantů) středoevropského mapování (EHRENDORFER & HAMANN 1965). Zeměpisné souřadnice jsou uvedeny v systému WGS 84 a byly odečteny z přístroje GPS. Pokud jsou uvedené nálezy dokladovány herbářovými položkami, je jejich uložení označeno mezinárodním akronymem příslušné veřejné sbírky podle práce VOZAROVÁ & SUTORY (2001). Za zkratkou CB následuje evidenční číslo položky, pod kterým je uložena v herbáři Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Pro zapsání fytoecologického snímku byla použita rozšířená Braun-Blanquetova stupnice abundance a dominance podle WESTHOFF & van der MAAREL (1973).

Charakteristika druhu

Černýš hřebenitý (obr. 1) se vyskytuje v pruhu od západní Evropy až do Asie po Altaj a horní tok Jeniseje, schází však v nejižnějších a severnějších částech Evropy i Asie (MEUSEL et al. 1978). V ČR roste nejčastěji v šípákových a subxerofilních teplomilných doubravách, křovinách a na křovinatých stráních, v lesních lemech a vyskytuje se i na specifickém typu květnatých luk, většinou v časné kvetoucí varietě *M. cristatum* var. *solstitiale*. Dává přednost hlinitým půdám slabě až silně zásaditým. V ČR je černýš hřebenitý roztroušeným druhem termofytika, v mezofytiku se vyskytuje vzácně na nejpříhodnějších lokalitách (JAVORSKÁ 1993; ŠTECH 2000). Bodovou mapu rozšíření v ČR zpracovala s drobnými nepřesnostmi (viz níže) JAVORSKÁ (1993).

Historický a současný výskyt v jižních Čechách

Na území jižní části Čech byl tento černýš vždy vzácným druhem (obr. 2). Jeho výskyt lze považovat za fytogeograficky i vegetačně velmi významný, protože ze stanovištních nároků a rozšíření druhu lze usuzovat, že indikuje historický výskyt druhově bohatých světlých doubrav. Ovšem poměrně typickým náhradním stanovištěm druhu v jižních Čechách jsou hráze rybníků.

38. Budějovická pánev

Z Budějovické pánve pocházejí nejstarší údaje o výskytu černýše hřebenitého v jižní části Čech, které uvádí již Čelakovský v Prodrumu (ČELAKOVSKÝ 1883). Druh byl nalezen ve dvou oblastech. První lokalitou je Radanská bažantnice u Radan nedaleko Protivína (6850b), kterou nalezl Dědeček (Am Rande der Fasanerie bei Radan auf kalkiger Unterlage DĚDEČEK 1872; Písek: Radaner Fasanerie bei Protivín, [Radanská bažantnice u Protivína] DĚDEČEK in ČELAKOVSKÝ 1873). Tato lokalita existovala až do 70. let 20. století, kdy druh ještě zaznamenal Hejný na ohradní zdi (HEJNÝ 1998). Při revizi lokality V. Chánem, V. Žílou a M. Soukupem na konci 90. let při přípravě první verze Komentovaného červeného seznamu jižní části Čech druh však již nebyl nalezen a ani lokalita se již nezdála příliš nadějná.

Druhou oblastí výskytu v Budějovické pánvi bylo širší okolí železničního nádraží Hluboká nad Vltavou, kde druh zřejmě nalezl E. Purkyně (Hluboká, PURKYNĚ in ČELAKOVSKÝ 1873; Frauenberg [Hluboká] PURKYNĚ in ČELAKOVSKÝ 1881; Hluboká: v hájku u nádraží ČELAKOVSKÝ 1883). Velmi pravděpodobně se druh v tomto území vyskytoval roztroušeně a to od hráze rybníka Bezdrev, přes lesík a louky u železničního nádraží až po lovecký zámek Ohrada. Nejpodrobněji uvádí výskyt v této oblasti MAREK (1910): „na Hluboké v hájku u nádraží (Purkyně) a síce hojněji na východním svahu hráze rybníka Bezdreva pod spouští poblíž baštýře, spoře i ojedinele v hájích mezi nádražím a loveckým zámkem Ohrada“. Výskyty spadají do kvadrantů středoevropské mapovací sítě 6952c a 6952d a velmi pravděpodobně se všechny nacházely ve fytogeografickém okrese Budějovická pánev, a proto údaj z Květeny ČR z Písecko-hlubockého hřebene (ŠTECH 2000) je chybný. Výskyt druhu je z oblasti Hluboké opakovaně doložen (na lukách u Hluboké, leg. G. Smolař 1884 PR; Hluboká, místy a vzácně leg. L. Baťa sine die CB; Hluboká u nádraží leg. L. Baťa 15. 7. 1949 CB). Poslední známý údaj z oblasti pochází od zámku Ohrada: Hluboká nad Vltavou (6952d): po pravé (jižní) straně cesty, jdeme-li od lovec. zámku na

nádraží, asi 100 m za rozcestím 3 cest, ve vlhčí lesní struze leg. J. Hartl 29. 7. 1954 CB). Okolí železničního nádraží Hluboká byla při ověřování lokalit *M. cristatum* věnována detailní pozornost, zejména při exkurzi 29. 7. 2006. Velmi podrobně byla prozkoumána celá hráz rybníka Bezdrev, les západně od nádraží a lemy lesíků jižně od loveckého zámku Ohrada, včetně pravděpodobné Hartlovky lokality. Bohužel se nepodařilo výskyt druhu ověřit. V oblasti bezesporu došlo ke změně vegetace. Jednak velmi pravděpodobně zhoustl stromový zápoj a tedy výrazně zastínění části hráze Bezdreva i dalších lesních porostů, ale také došlo ke změně v obhospodařování luk. Přesto vzhledem k rozlehlosti území nelze recentní výskyt druhu zcela vyloučit. V území se ve zbytcích objevují zachované lemy s některými druhy typickými pro svaz *Molinion*, kde by výskyt druhu ještě snad připadal v úvahu.

Jedinou existující lokalitou v Budějovické pánvi je lokalita u rybníka Bojiště jv. od Čakovce, kterou nalezla v roce 2001 A. Vydrová (Čakovec: na severní a jižní hrázi rybníka Bojiště) a z lokality rovněž publikovala fytoocenologický snímek (VYDROVÁ 2002). Lokalita byla znovu revidována v roce 2007: 38. Budějovická pánev, Čakovec (7251a), na hrázi rybníka Bojiště, 48°57'54,0" N, 14°19'38,4" E, (GPS), 440 m n. m., trávník pod duby, roztroušeně, (leg. M. Lepší a P. Lepší 2007, CB 65048). Druh se vyskytuje na obou hrázích rybníka. Je ohrožen zarůstáním hrází trnkou a eutrofizací z přilehlých polí či v souvislosti s hnojením rybníka.

39. Třeboňská pánev

Druhým dávno známým územím výskytu černýše hřebenitého v jižních Čechách je Třeboňská pánev. Konkrétně oblast severovýchodně od rybníka Velký Tisý v Lomnice nad Lužnicí. Zde byl druh nalezen A. Weidmannem v roce 1886 (Dubovce bei Lomnic WEIDMANN in ČELAKOVSKÝ 1887; Dubovce leg. Weidmann 16. 6. 1886 PR, BRNU). Údaj byl postupně přebírán mnohými dalšími autory (např. DOMIN 1904, MAREK 1910) a postupně byl druh v oblasti objeven na přinejmenším 4 nepříliš vzdálených mikrolokalitách, které souhrnně popisuje AMBROŽ 1948a (hojně v dubině u rybníka Smíšku, na hrázi Vel. Panenského, Vel. Dubovce a Vel. Tisého) a údaje ve stejné podobě přejímá HOUFEK 1952. Doložené lokality jsou hráze (a jejich bezprostřední okolí) rybníků Velký Tisý (v lesíku u rybníka Velkého Tisého, leg. Točl 28. 7. 1902 PR; na hrázi ryb. Vel. Tisý, leg. R. Kurka 21.8.1942 CB; rybník V. Tisý – hráz – pod duby u osikového poloostrova, leg. D. Blažková 23.6.1961 CB), Velký a Malý Dubovec (pod hrázi ryb. Vel. Dubovce u V. Tisého, leg. D. Blažková 23.6.1961 CB; Na hrázi rybníka Malý Dubovec u Lomnice, 424 m n. m., leg. R. Kurka 21.8.1942 CB; leg. R. Kurka 1978 CB; hráz ryb. Vel. Dubovec leg. R. Kurka 17. 7. 1978 CB), oblast rybníků Velký a Malý Smíšek (dnes chyběně na turistických mapách udáváno též jako Smyček; mezi rybníky Velký a Malý Smíšek AMBROŽ 1948b; na hrázi rybníka Velký Smíšek u Lomnice, 424 m n. m. leg. R. Kurka 21.8.1942 CB, HR; Lomnice n. Luž.: SPR Velký a Malý Tisý – křoviny na břehu rybníka Malý Smíšek leg. M. Rivola 16.6.1971 CB). Lokalita na hrázi rybníka Velký Panenský, nebyla pravděpodobně dokladována. V současné době však v tomto prostoru existuje již pouze jediná lokalita a to dubina u rybníka Smíšek, která byla zřejmě i v minulosti nejlépe zachovaným místem charakteru doubravy v oblasti Velkého Tisého (AMBROŽ 1948b). Tato lokalita je totožná s lokalitou „doubrava na poloostrově rybníka Velký Panenský“, kterou uvádí VYDROVÁ (2002) – avšak s nesprávnými zeměpisnými souřadnicemi) a která byla znovuobjevena v roce 2000 J. Rybenským a J. Hláskem a od té doby je pravidelně sledována pracovníky Správy CHKO Třeboňsko. V posledních 5 letech se počet jedinců černýše hřebenitého pohybuje mezi 80–110. Přesná lokalizace je 49°3'56.78"N, 14°44'0.61"E a náleží stejně jako všechny ostatní zaniklé mikrolokality do kvadrantu středoevropské mapovací sítě 6954a. Lokalita se zdá být v současné době stabilní, ale je zřejmě postupující nadměrné zastínění a zarůstání křovinami. Do budoucna Správa CHKO Třeboňsko uvažuje o nasazení lehkého způsobu managementu ve formě citlivého vyřezávání křovin.

Horažďovicko a Sušicko-horažďovické vápence

Mnohem později než v Jihočeských pánvích byl druh objeven na Horažďovicku a v Předšumaví. Zřejmě prvním, kdo v tomto území druh nalezl, byl J. Moravec. Černýš hřebenitý objevil na Sušicko-horažďovických vápencích nedaleko obce Boubín u Horažďovic: „v lese na Svitníku k sedlu k Moučance Z od Boubína“ (leg. J. Moravec 21.7.1954, PRA). Lokalita se velmi pravděpodobně nacházela v kvadrantu 6648a. VANĚČEK (1969) tuto lokalitu chybně situoval na Prácheň. Hledání druhu v této oblasti byla věnována exkurze jihočeské pobočky 23. 6. 2007, avšak druh se ověřit nepodařilo. Výskyt nelze zcela vyloučit, protože se jedná o poměrně rozsáhlé území s celkem vhodnými biotopy. Ovšem podle ústního sdělení J. Moravce R. Pauličovi kolem roku 2005 lokalita pravděpodobně zanikla již v 70. letech, kdy sám nalezce zjistil na místě původního výskytu smrkovou monokulturu. Při revizi herbáře Jihočeského muzea byla překvapivě objevena položka *M. cristatum*, chybně určená jako *M. nemorosum*, sbíraná J. Vaněčkem na Pučance (Horažďovicko – Hejná, Pučanka, leg. J. Vaněček 1.8.1957). Ač v tomto případě nelze zcela vyloučit záměnu

sched (fenologická fáze sebrané rostliny poněkud neodpovídá pozdnímu datu sběru), je možné, že sběr skutečně pochází z Pučanky (hranice kvadrantů 6647d/6648b).

Na druhou stranu je zde, vzhledem k poměrně intenzivnímu floristickému průzkumu Pučanky v poslední době, recentní výskyt druhu značně nepravděpodobný.

Černýš hřebenitý byl dále objeven V. Skalickým na nepřilíši vzdálené lokalitě v polním kazu sz. dvora Sedlečko jz. od Nalževských Hor (VANĚČEK 1969), náležející však již do fytogeografického podokresu Horažďovicko a kvadrantu 6647a. Rovněž tuto lokalitu se dne 15.6.2007 ověřit nepodařilo. Území je poměrně eutrofizované a recentní výskyt příliš pravděpodobný není, i když jej zcela vyloučit nelze. Další lokalitou na Horažďovicku je Ždár udávaný M. Králem (KRÁL 1982). Tato lokalita je publikována zcela bez přesnější lokalizace a nebyla ověřována. Lze předpokládat, že náležela do kvadrantu 6647a.

Českokrumlovské Předšumaví

Poslední historicky známou a jasně lokalizovanou lokalitou v jižní části Čech byla lokalita u zaniklé osady Svíba nedaleko Hořic na Šumavě, kterou našel V. Chán (Svíba u Hořic na Šumavě – lískové křoviny na svahu Z železniční trati J osady, CHÁN in ANONYMUS 1966; leg. V. Chán 1962 CB) a o které od doby nálezů scházely jakékoliv informace. Tuto lokalitu se podařilo úspěšně ověřit na exkurzi 15.7.2006 a je tak třetím s jistotou v současné době existujícím výskytem černýše hřebenitého v jižní části Čech. Při revizi herbáře Národního muzea byl překvapivě objeven doklad lokalizovaný k Želnavě (Salnau im Böhmerw. leg. Schiffner 1882 PR). Výskyt druhu v bezprostředním okolí Želnavy je téměř vyloučen, ale Schiffner, který byl především bryolog, sbíral v širším okolí a je vcelku pravděpodobné, že tento doklad může souviset s lokalitou u Svíby nebo nějakou další v blízkém okolí a náležející rovněž do Českokrumlovského Předšumaví.

Popis ověřené lokality:

371. Českokrumlovské Předšumaví, Hořice na Šumavě (7251a), ca 2,5 km sev. od kostela v obci, 48°47'15,7" N, 14°10'26,3" E, (GPS), 700 m n. m., válečkový trávník na jižním okraji lesa jižně od zaniklé obce Svíba, minimálně 50 kvetoucích exemplářů (not. kolektiv, leg. M. Lepší 2006, CB 51200, leg. R. Paulič 2006 PRC).

Fytocenologický snímek: zapsali M. Lepší, P. Lepší, P. Leischner, plocha 10 m², datum 15. 7. 2006, vých. orientace, sklon 5°, E₁ 85 %. E₁: *Brachypodium pinnatum* 3, *Populus tremula* juv. 2a, *Trifolium medium* 2a, *Achillea millefolium* 2m, *Agrostis capillaris* 2m, *Euphorbia cyparissias* 2m, *Galium verum* 2m, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* 2m, *Melampyrum cristatum* 2m, *Melampyrum pratense* 2m, *Thymus pulegioides* 2m, *Avenula pubescens* 1, *Carlina acaulis* 1, *Centaurea jacea* 1, *Briza media* 1, *Galium album* 1, *Koeleria pyramidata* 1, *Lathyrus pratensis* 1, *Lychmis viscaria* 1, *Poa nemoralis* 1, *Stellaria graminea* 1, *Dactylis glomerata* +, *Dianthus deltooides* +, *Luzula luzuloides* +, *Rosa canina* juv. +, *Vicia cracca* +, *Orobanche alba* r, *Poa pratensis* r, *Viola* sp. r. E₀: nezaznamenáno.

Druh roste na jižně a východně exponovaných mezích na ploše několika desítek metrů čtverečních. Lokalita je ohrožena zarůstáním osikou a břízou.

Stojí ještě za zmínku, že JAVORSKÁ (1993) mylně publikovala výskyt druhu z Kuřidla od Strakonice a od obce Krajníčko u Vodňan. V prvním případě se jedná o záměnu s druhem *M. arvense*, v druhém o mylnou lokalizaci schedy (cf. CHÁN 1999, ŠTECH 2000). Dále špatně interpretovala nelokalizovaný údaj Vaněčka (1981), který se týkal lokality u Sedlečka. Na základě tohoto omylu uvádí lokalitu Horažďovice: dvůr Chrast. Také mylně situovala lokalitu u rybníka Velký Panenský k obci Domanín ležící v jiné části Třeboňské pánve (JAVORSKÁ 1993). Tento omyl byl přejat do prvního vydání Komentovaného červeného seznamu jižní části Čech (CHÁN et al. 1999).

Závěr

Černýš hřebenitý je významným vzácným druhem květeny jižní části Čech. Vyskytuje na hrázích rybníků, v lesních lemech a křovinách od 380 m n. m. do 700 m n. m. Historicky je z jižních Čech udáváno 9 oblastí výskytu, ve 2 z nich se druh vyskytoval na několika velmi blízkých lokalitách. Recentně se černýš vyskytuje na 3 lokalitách. Lokality jsou ohroženy možnou eutrofizací z okolí či zarůstáním křovinami a následným přílišným zastíněním. V regionálním seznamu ohrožených taxonů je vhodné druh zařadit do kategorie C1 kriticky ohrožených druhů. Územně je chráněna lokalita na Třeboňsku v NPR Velký a Malý Tisý.

Poděkování

Výzkum v terénu byl zčásti podpořen prostředky výzkumného záměru PŘF JU (MŠM 6007665801).

Literatura

- AMBROŽ J., 1948a: Lesy treboňské pánve a přilehlých okrsků.
– Zpr. št. výsk. Úst. lesn. ČSR, 1948: 101–180.
- AMBROŽ J., 1948b Jihočeské lesy z hlediska ochrany přirozených porostů.
– Ochrana Přírody 3: 65, 66, 73–83.
- ANONYMUS, 1966: Floristický materiál ke květeně jižní části Čech I. – Sborník Jihočes. Muz.
– Přír. Vědy, České Budějovice, 6: 37–70.
- ČELAKOVSKÝ L., 1873: Prodomus květeny české. Vol. 2.: 110–384. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, Praha.
- ČELAKOVSKÝ L., 1881: Prodomus der Flora von Böhmen, vol. 4.: 692–955 – Prag.
– In: Arch. Naturwiss. Landesdurchforsch. Böhm, sect. 3a.
- ČELAKOVSKÝ L., 1883: Prodomus květeny české. Vol. 4.: 677–944. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, Praha.
- DĚDEČEK J., 1872: Eine Skizze der Piseker Flora. – Oest. Bot. Z. 22: 314–321.
- EHRENDORFER F. & HAMAN U., 1965: Vorschläge zu einer floristischen Kartierung von Mitteleuropa.
– Ber. Deutsch. Bot. Ges. 78: 35–50.
- HEJNÝ S., 1998: Červený seznam ohrožených rostlin jižních Čech – poznámky a připomínky. – ms., p. 1–18. [Depon. in: V. Chán, Strakonice.]
- HOUFEK J., 1952: Studie o květeně Jindřichohradecka se zvláštním zřetelem k Treboňské pánvi a přilehlým územím (příspěvek k fytoogeografii jižních Čech). – ms., 398 p. [Disert. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přírod. Fak. Univ. Karlovy Praha; kopie Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích.]
- CHÁN V. (ed.), 1999: Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – *Příroda*, Praha, 16: 1–284.
- JAVORSKÁ I., 1993: Rozšíření *Campanula bononiensis* L. a *Melampyrum cristatum* L. v České republice.
– Severočes. Přír., Litoměřice, 27: 19–38.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. JUN., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds.], 2002: Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 pp.
- KRÁL M., 1982: Ke koncepci dalšího rozvoje ochrany přírody na okrese Klatovy. – Zpravodaj západočeské Pobočky ČSBS, Plzeň, 1982/5:1–19.
- MAREK T., 1910: Květena Budějovicka. – 229 p., ms. [Depon. In Knih. Jihočes. Muz. České Budějovice; opis V. Chán, Strakonice]
- MEUSEL H., JÄGER E., RAUSCHERT S. & WEINERT E., 1978: Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen Flora. 2. – Gustav Fischer Verlag Jena.
- SKALICKÝ V., 1988: Regionálně fytoogeografické členění. – In: HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.), Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- ŠTECH M., 2000: *Melampyrum* L. – In: SLAVÍK B. (ed.), Květena České republiky 6. – Academia, Praha, 770 pp.
- VANĚČEK J., 1969: Květena Horažďovicka. – 272 p. ed.: KSSPPOP Plzeň.
- VANĚČEK J., 1981: Vyhynulé a ohrožené rostliny v horním Pootaví. – Památky a příroda 6: 603–608, Praha.
- VOZÁROVÁ M. & SUTORÝ K., 2001: Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.*, Praha, (příloha 2001/1) 36: 1–95, *Bull. Slov. Bot. Společ.* (suplement 7) 23: 1–95.
- VYDROVÁ A., 2002: *Melampyrum cristatum* L. – černýš hřebenitý. – In: ANONYMUS, Nálezy zajímavých a nových druhů v Květeně jižní části Čech VIII., Sborn. Jihoč. Muz. České Budějovice, Přír. Vědy 42: 112.
- WESTHOFF V. & van der MAAREL E., 1973: The Braun-Blanquet approach. – In: WHITTAKER R. H. [ed.], Ordination and classification of communities, Handbook of vegetation science, 5: 619–726, Dr. W. Junk b. v. Publishers, The Hague.

Obrázek je v barevné příloze č. 12

Adresy autorů: Milan ŠTECH
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta
Branišovská 31
CZ – 370 05 České Budějovice
e-mail: milan.stech@prf.jcu.cz

Václav CHÁN
Dr. Jiřího Fífky 867/1
CZ – 386 01 Strakonice

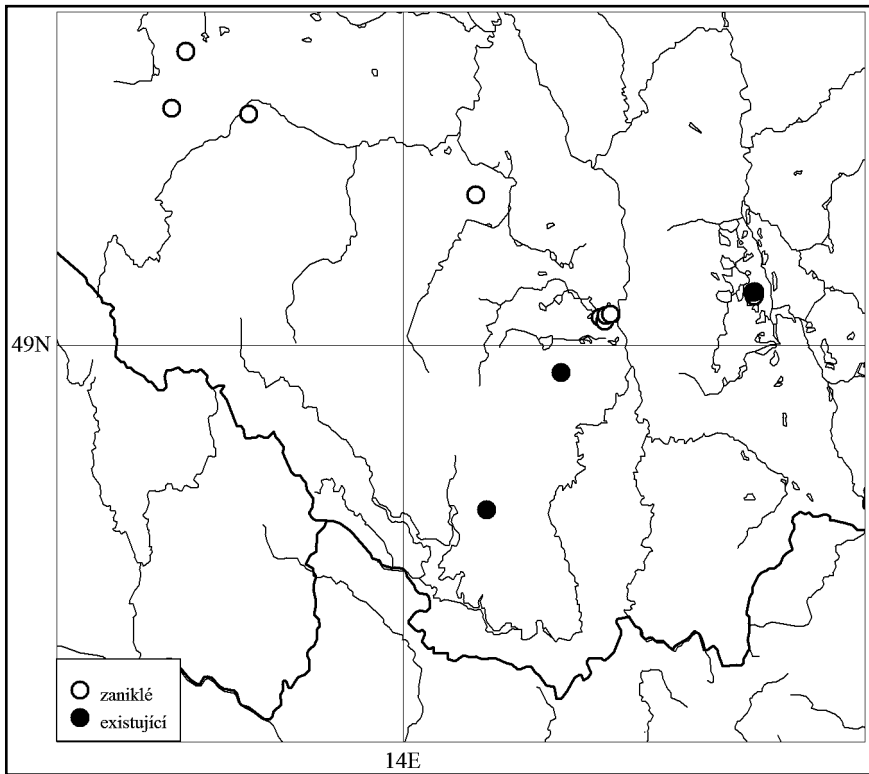
Martin LEPŠÍ
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
Dukelská 1
CZ – 370 51 České Budějovice
e-mail: lepsi@seznam.cz

Petr LEPŠÍ
Správa CHKO Blanský les
Vyšný 59
CZ – 381 01 Český Krumlov
e-mail: plepsi@seznam.cz

Radim PAULIČ
Nábřežní 83
CZ – 386 02 Strakonice
e-mail: radim.paulic@seznam.cz

Ladislav REKTORIS
Správa CHKO Třeboňsko
Valy 121
CZ – 379 01 Třeboň

Milan SOUKUP
Heřmaň 105
CZ – 398 11 Protivín

Obr. 2 – Historický a současný výskyt *Melampyrum cristatum* v jižních Čechách.
 Fig. 2 – Recent and historical distribution of *Melampyrum cristatum* in the southern part of Bohemia.